

EIS ANDMESTRATEGIA (IT osa) 2025 – 2027

Koostajad: Annika Lentso, Marek Popman, Hardi Karolin

11.2024

Eesmärk: Tagada kvaliteetsed, asjakohased ja kättesaadavad andmed andmepõhise juhtimise tõhustamiseks.

Data as a Product (DaaP) on lihtsaim mudel mõistmaks, et andmetiimil ülesanne on pakkuda ettevõttele vajalikke andmeid, olenemata nende kasutusotstarbest – olgu selleks otsuste tegemine, personaliseeritud toodete loomine või pettuste tuvastamine. See võib tunduda sarnane andmeinseneeriaga, kuid tegelikult on see erinev: ***andmeteadlased pakuvad samuti andmeid tootena, lihtsalt teisel viisil pakendatuna.***

Olukord

EIS kogub üpris palju andmeid – EISi tegevusvaldkondi on palju ning andmeid kogutakse erinevates ärisegmentides erineva loogika alusel. Lisaks on kogutava andmehulga kvaliteet asutuse sees kõikuv. Andmete kogumise loogika on puudulik, mis omakorda tuleneb teenuste/toodete protsesside ebaselgusest ning sellest johtuvalt ka vastutajate (andmeomanike) puudumisest. Lisaks sellele, et ei ole selgust kes ja milliste andmete eest vastutab, on ka andmearhitektuur puudulik ehk teisiti öeldes, olemasolevaid andmeid ei saa omavahel liita kuna puudub otsene omavaheline seotus (vajalikud tunnused liitmiseks). Selline vajakajäämine on tihti ilmnenud töö käigus ning lisab täiendava ressursikulu erinevate toodete väljatöötamisse. Ka ei ole sellisel kujul võimalik asuda arendama tehisintellektile tuginevaid rakendusi – selle eelduseks on kvaliteetsed ja usaldusväärsed andmed.

Ka „Andmehalduse raamistik”¹ toob ära peamise probleemi andmehalduse korraldamises erinevates avaliku sektori asutustes:

¹ Andmehalduse raamistik | Avalike digiteenuste disainimise tööriistakast (eesti.ee)

„Sisuasutused kipuvad andmehaldust ja infotehnoloogiat samastama. Andmepõhised organisatsioonid seevastu mõtlevad teisiti ja tunnistavad, et andmete haldamine erineb IT rakenduste ja andmebaaside haldamisest. Selline muutus arusaamades ei teki kergelt. Seda takistab olemasolev organisatsioonikultuur, kehtivad sisekorrad, andmete „omandiõiguse“ mitmetähenduslikkus, eelarvestamise tavad, aegunud infosüsteemid jne. Eestis on osalt takistavaks teguriks kujunenud asutuste ja IT-asutuste vaheline rollijaotus, mis on andmete „omandiõiguse“ asutustel liigselt andnud IT kätte.“

Lisaks on tänane EISI andmemudel reaktiivne, mis omakorda võib viidata ebaefektiivsusele ja raiskamisele: puudu on ülevaade andmete tegelikust vajadusest ning seetõttu võib juhtuda, et säilitatakse andmeid, mida ei tarvitata ning puudu on ülevaade andmetest, mis tegelikult erinevates ärisegmentides vajalikuks peetakse.

Tänane olukord on viinud ebaefektiivsuseni läbi kordustegevuste, nt asutuse erinevad osakonnad tellivad sarnaseid andmeid samaaegselt teadmata teineteise vajadustest ning andmete tellimustest. Ka on erinevate osakondade oskus ning võime andmepõhist juhtimist edendada erinev ning sellest tulenevalt on mitmed osakonnad võtnud initsiatiivi ning otsustanud kust ja milliseid andmeid hankida. Nende andmete olemasolu saab teistele võimalikele huvilistele teadlikuks vaid juhuslikult ning seeläbi jääb laiem teadmine vaid osakonnale. Selline olukord on aga kogu asutuse mõttes ebaefektiivne ja kohati dubleeriv tuues kaasa raha- ja ressursi kulu.

Lisaks on vajaka seadusandlusest tulenevate reeglite järgimise juhenditest alates GDPRist ning lõpetades EU-NIS2ga. Andmehalduskorra loomisel tuleb arvestada kõikide kehtivate ja kehtima hakkavate andmete haldamist reguleerivate seadustega.

Analüüsitiim on täna eraldiseisva alamosakonnana strateegia- ja finantsosakonnas ning andmeanalüüsiosakond kuulub IT üksusesse. Selline olukord ei võimalda head infovahetust ega koostööd, mistõttu võivad mõned probleemid jääda lahendamata.

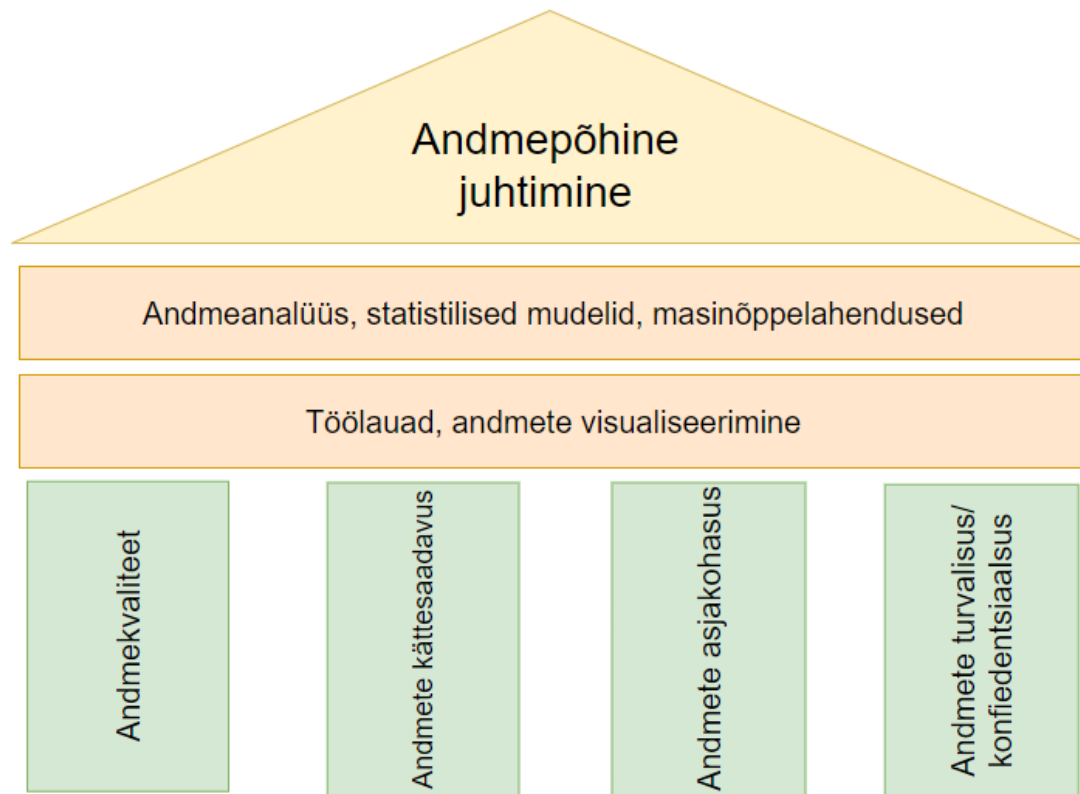
Ülesanne

Andmestrateegia hõlmab endas peaausjalikult kahte olulist suunda: andmehaldus ning andmete analüüs. Esimene neist mängib olulist rolli teise õnnestumises. Ehk teisiti öeldes, andmehaldus korrastab andmete liikumise ning tagab nende kvaliteedi, mis võimaldab andmeid kasutada ja taaskasutada erinevate analüütiliste väljundite tarvis (töölauad, statistilised mudelid, automatiseeritud raportid jmt). Andmestrateegia peamine eesmärk on tagada andmete kui toote kvaliteet, asjakohasus ja kättesaadavus,² mis võimaldab kasvatada andmepõhise juhtimise praktikat ning kasvatada teadlikkust EISI tegevustest, tulemuslikkusest ja mõjust Eesti majandusele. Andmeanalüüs ning andmete kasutamine on olemuselt teiste äritegevuste võimaldaja, mitte eraldiseisev tegevus, ning seega on vajadus selle teema keskse lähenemise ja arendamise järele, et andme- ja analüüsiosakond saaks asutuse ärisegmentide eesmärkide saavutamisele kaasa aidata.

Andmeid tuleb käsitleda asutuse varana ning andmehaldust korraldada organisatsiooni üleselt tähtsustades seejuures seonduvaid rolle.

² Andmed kui toode on defineeritud kui reaalaia andmed, mis on puhastatud ja kontrollitud ning moodustavad andmevara. Andmevara on koheselt leitav, usaldusväärne ja uuesti kasutatav erinevate kasutusjuhtumite tarvis (*use cases*).

Andmestrategie peab olema kooskõlas EISi üldise strateegiaga ning andmehaldusprotsesse ja analüüsivajadust tuleb täiendada pidevalt.



Joonis 1. EISi visioon andmepõhisest struktuurist

Läbiviimine

2025 - ...

2025. aasta üheks eesmärgiks on koostada **andmestrategie** (tänapäevase seisuga on andmestrategie tegevustega alustatud) koostöös EISi kõigi võtmeosakondadega. Esmane, IT-d puudutav osa kaetakse 2024. aasta jooksul.

2024. aastal asutakse kaardistama käesolevat olukorda, vajadusi ja soove erinevate osapooltega. Selline kaasamine aga võib võtta ettenägematult palju aega. Andmete korrastamisel on aga eluliselt tähtis alustada olukorra nn helikoptervaatest: millised andmebaasid ja andmestikud on asutuses kasutusel,

millised on teenused ja tooted, millises seisus on dokumentatsioon ning kes mida teeb. Planeeritud on luua ühtne süsteem ja järjepidevus eesmärgistades vigade tuvastamist ja parandamist juba algallika tasemel (vt ka edulugu andmehaldusest 70-kilomeetristest laevadest sujuva süsteemini Statistikaamet) Hetkel planeeritud tegevus 2025. aasta I poolde.

2025. aasta tegevus:

Siseklientide tegelike vajaduste kaardistus, andmevajadus, analüüsivajadus jne .

Planeeritav aeg: 2025. aasta I pool

Dokumentatsioon, mis kirjeldab olemasolevaid andmestikke (mis jäävad hetkel RIHAKEst väljaspoole).

Planeeritav aeg: 2025. aasta vältel

Eelnevast tegevusest johtub ka andmearhitektuuri ülesehitus (kirjeldatud on olemasolev olukord ning vajadus). Andmearhitektuuri väljatöötamine saab toimuma terve 2025 aasta jooksul ning võimalusel tasuks kaaluda asutuseväliste ekspertide kaasamist andmearhitektuuri väljatöötamisse.

2025. aasta tegevus: Andmearhitektuur kokkulepe

Planeeritav aeg: 2025. aasta vältel

Andmestrategie on ka oluline alusdokument **andmehalduse** korra loomisel ja täiendamisel – saadud sisendid erinevatelt osakondadelt võimaldab sisekliente kaasata juba varakult arvestades nii võimalusi kui ka vajadusi.

Andmehalduse kord tuleb siseklientidega kooskõlastada 2025 aasta alates II kvartalist. Selles dokumendis on vajalik määratleda andmehaldusega seotud rollid ning vastutusalad. Viimast ei saa aga teha isolatsioonis – selline tegevus on tulemuslik vaid juhul, kui see on teostatud koostöös sisekliendiga (siseklient on selle strateegia mõttes lõppkasutaja nii andmete kui ka analüütilisele tööle). Andmehaldus on kõikide teenuste ja valdkondade ülene protsess, mis tähendab, et andmehalduse juhil ei ole asutuses otsest võimu ega otsustusõigust küll aga

jõuab ta tulemusteni läbi hea kommunikatsiooni ja eesmärgistamise (Andmehalduse raamistik)

2025. aasta tegevus: dokumendi loomine ja tutvustamine asjassepuutuvatele osapooltele (andmetiimi initsiatiiv ja koordineerimine).

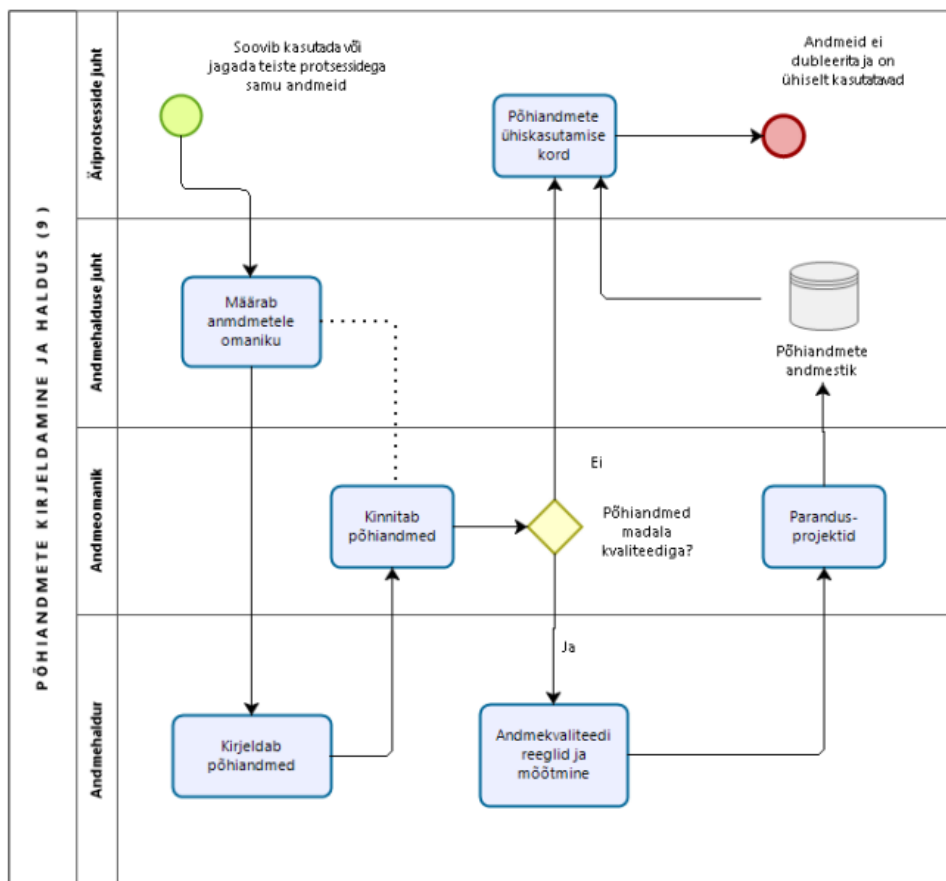
Planeeritav aeg: 2025. aasta I kvartal

Loodav dokument aga ei ole järjekordne paber, vaid seda saadab sisuline töö andmetiimilt, et edulugude toel leida andmetele omanikud ja tekiks soov võtta vastutus ehk näidata reaalselt kasu ning leida koostöökohti. Uute ülesannete lisandumisel (andmeomanik asutuse ärisegmendi juures) saab tuge andmeüksuselt või analüütikutelt.

Andmehalduse kord on omakorda aluseks **juhenditele**, mis kirjeldavad andmehalduse protsesse nagu andmete kogumine, säilitamine, kontroll jmt. Samaaegselt andmehalduse korraga luuakse ka juhendid, mis hiljem leitavad asutuse ühisest siseveebist. Andmehaldus peab olema korraldatud vastavalt regulatsioonidele ning sellele peab teostama pidevat järelevalvet (Andmehalduse raamistik).

2025. aasta tegevus: juhendite loomine (sh protsesside kirjeldused)

Planeeritav aeg: 2025. aasta I pool



Joonis 2. Põhiaandmete kirjeldamine ja haldus (Eesti Andmehalduse raamistik, MKM)

Andmehalduse korrastamisel on abiks riiklikult (MKM, RIA) toetatud rakenduse **RIHAKE** loomine. RIHAKE on asutusse paigaldatav andmehalduse rakendus, mis võimaldab andmekirjelduse standardi kohaselt: kirjeldada asutuse andmestikke, kirjeldada andmestikes kasutatavaid klassifikaatoreid ja loendeid, koostada andme- ja ärisõnastikke ning edastada andmekirjeldusi teistesse süsteemidesse. Ehk teiste sõnadega RIHAKE toetab andmete haldamist EISis ja aitab kaasa andmete taaskasutusele ja leitavusele. RIHAKE on osa riiklikust andmekvaliteedi ja -haldamise poliitikast. RIHAKE aitab kogu riigisektori andmed viia ühisele kujule, mis võimaldab andmestike dubleerimist vähendada ning seeläbi Eesti digiühiskonda säästlikumalt majandada (pilvetehnoloogia kasutuselevõttuga on võimalik märkimisväärselt vähendada dubleerimist ning kasvatada andmete kasutamist ja taaskasutamist). 2025. aastal on kavas jätkata tegevust rakenduse arendamisel ja andmete kirjeldamisel rakenduses.

2025. aasta tegevus: andmepõhise juhtimise baastegevuste määratlemine ja järjepideva protsessi loomine

Planeeritav aeg: kogu aasta vältel

Andmehalduse korrastamisest johtub ka järgmine teema: **avaandmed**. Avaandmed on tasuta andmed, mis on kõigile vabalt kasutamiseks, taaskasutamiseks ja jagamiseks. Neid andmeid saab tarvitada erinevate ettevõtmiste käivitamiseks (ärilised v mittetulunduslikud), uuringute läbiviimiseks ja andmepõhiste otsuste tegemiseks. EIS on alustanud andmete lisamisega avaandmete portaali. Lähitulevikus on avaandmete lahendus seotud RIHAKese rakendusega. Avaandmed on oluline osa Eesti digiühiskonna arengul – andmete kasutamise ja taaskasutamise võimaldamine avab uued äri võimalused ning võimaldab kasvatada ettevõtete efektiivsust läbi andmepõhise juhtimise.

2025. aasta tegevus: avaandmete initsiatiivide käivitamine ja edasine arendamine

Planeeritav aeg: kogu aasta vältel, järjepidev tegevus

Andmestrategie oluliseks osaks on lisaks andmehaldusele ka andmete kasutamine ja taaskasutamine analüütilise tegevuse läbi eesmärgistades EISI võtmeosakondade tegevusi ning seatud eesmärgid. Selle saavutamiseks on olulised nii kestev andmete visualiseerimine, analüütiliste töölaudade loomine Tableaus kui ka andmepõhiste mõjuanalüüside koostamine.

Lisaks on andme- ja analüüsiüksuse ülesandeks tagada senine analüütiline tegevus ehk erinevate **töölaudade loomine ja uuendamine** lähtudes asutuse ärisegmentide tellimustest. See tegevus on täna oluline asutuse ärisegmentidele tegevuste juhtimises.

2025.aasta tegevus: olemasolevate andmete visualiseerimine Tableau rakenduse abil

Planeeritav aeg: kogu aasta vältel

Juba käimasolevatele tegevustele lisaks on 2025. aastal kavas järgmised **arendustegevused:** tehisintellekti kasutusvõimaluste uurimine ja katsetamine

andmehalduses ning -analüüsis, ettevõtete ja eraisikute finantseerimise ja käenduste ärisegmendi töölaudade vajaduse hindamine ja arendamine ning andmevajaduse kaardistamine; teiste ärisegmentide andmevajaduste hindamine ja vajadusel uute andmete kogumise algatamine. Need arendustegevused on otseselt seotud kogu andmestrateegia väljatöötamisega.

2025. aasta tegevused:

- 1) Tehisintellekti võimaluste uurimine ja arendus (aasta vältel)
- 2) Ettevõtete ja eraisikute finantseerimise ja käenduste ärisegmendi töölaudade vajaduse hindamine ja arendamine (III-IV kvartal)
- 3) EIS ärisegmentide andmete ja töölaudade vajaduse hindamine (III-IV kvartal)

Olemasolevate andmete kasutamist kasvatab oluliselt andmeanalüüsi laiendamine erinevatele ärisegmentidele. Kui seni on **mõjuanalüüsi** koostamisel tehtud esimesed sammud ning piloothindamised, siis 2025 aastal juurutatakse mõjuhindamist üle asutuse erinevate ärisegmentide ning alustatakse **eksperimentaalandmete** loomist. Mõjuhinnangute metoodika aga vajab üle vaatamist ja kohendamist vastavalt teenust/toodete eesmärkidele ning olemasolevatele andmetele. Tänapäevaks on teada, et paljudel juhtudel on tegemist väga väikeste valimitega, mis ei võimalda mõjuhindamist teha suuremate ja keerukamate ökonomeetriliste mudelitega. See aga ei tähenda, et mõjuhinnanguid teha pole võimalik – see eeldab arendustegevust ning uute mudelite välja töötamist. Nende mudelite hindamistulemusel tekivad andmed (eksperimentaalandmed), mida hiljem saab kasutada kas mõõdetava tulemusena tootele/teenusele (nn valgusfoori meetod) ja või kvaliteedinäitajana (teenus/toode kvaliteetne ning edasine arendusvajadus puudub). Siin on kriitilise tähtsusega vastava kvalifikatsiooniga töötajate olemasolu (täna 1 inimene kogu asutuse hindamise peal).

2025. aasta tegevused: mõjuhinnangutega jätkamine, eksperimentaalandmete tootmisega alustamine

Planeeritav aeg: kogu aasta vältel, järjepidev tegevus

Andmevajaduse kaardistamine on samuti tegevus, mis on vajalik eelnevalt kirjeldatud mõjuhinnaangute loomisel. Teisiti öeldes, andmevajaduse kaardistamine ning teenuste/toodete hindamine on omavahel tihedasti seotud: hästi sõnastatud teenuse/toote eesmärk võimaldab hõlpsasti koostada hindamismudelit, mis omakorda võimaldab määrata/leida vajalikud andmed.

2025. aasta tegevus: koostöös asutuse ärisegmentide juhtidega kaardistatakse nende eesmärgid silmas pidades mõõdetavaid tulemusi ning soovitud tulemusnäitajaid tegevuse tulemuslikkuse hindamiseks. Tegemist on järjepideva tööga.

Plaanitav aeg: kogu aasta vältel, järjepidev tegevus

Uute andmete kogumine võib tuleneda eelmises punktis kirjeldatust. Näiteks on teenuse hindamisel vajaka kvaliteedinäitajast, mille kogumiseks on vaja luua küsitlus. Küsitluse koostamine ja läbi viimine on aga ajamahukas ettevõtmine ning seega on selle vajadus vaja selgesti põhjendada. Täiendava teabe saamiseks on võimalik ka viia läbi semistruktureeritud intervjuusid teenuses osalenud ettevõtetega (eriti kui on tegu väikese valimiga), mis omakorda annab täpsema tulemuse mõjude hindamisel. Selline tegevus tuleneb otseselt vajadustest ning seotud nii mõjuhinnaangute kui ka andmevajaduse kaardistamisega.

Andmepõhiste analüüside koostamine on üks andmeanalüüsi meeskonna peamistest ülesannetest. Andmeanalüüs võib olla olemuselt lihtsam ning piirduda vaid andmete visualiseerimisega, kus tulemuste tõlgendamine on jäetud andmeanalüüsitootja tarbijale, kui ka keerulisem, kus on kasutatud erinevate suhtarvude visualiseerimist ning täiendavate raportite koostamist vastavalt vajadusele. Siin on oluline osa ka arendustegevusel, kus seni analüütiku tööaega nõudvad rutiinsed tegevused tuleb automatiseerida ning selleks kasutada võimalikke masinõppe lahendusi. Sellise automatiseerimise väljatöötamine on pikemaajase arenduse ning saab alguse 2025. aastal, mil koos andme ja analüüsivajaduste väljaselgitamisel koostöös ärisegmentidega, leiab andme- ja analüüsitiim lahendused kasutades turu parimat tehnoloogilist teadmist.

2025. aasta tegevus: analüüsi tiimi töölaudade kasutamise hindamine ning analüüs, automatiseerimiskohtade leidmine

Plaanitav aeg: kogu aasta vältel, järjepidev tegevus

Täiendavad tegevused, mis on seotud eelnevate tegevustega on **hanked**. Nimelt on nii andmelao kui ka visualiseerimise rakenduse osas kavandamisel **tasuvusanalüüsid** hindamaks olemasolevate rakenduste otstarbekust nii kulude kui ka seatud eesmärkide täitmise osas. Visualiseerimise tarkvara analüüs on vajalik läbi viia 2025. aasta teises pooles ning arvesse tuleb võtta nii analüütikute ümberõppeaega kui ka tehnilist võimekust ühte või teist rakendust üle asutuse edukalt kasutada. Kui otsustatakse võtta kasutusele muu rakendus olemasoleva Tableau asemel tuleb arvestada ka aja- ressursikulu, mis kulub kõikide töölaudade ümber tegemisele. Lisaks visualiseerimise rakenduse tasuvuse analüüsimisele tuleb hinnata ka andmelao tööriista ning hinnata võimalikke alternatiive olemasolevale. Lisaks, kuna viimastel aastatel on märkimisväärselt kasvanud nii tasuliste kui ka tasuta (open-source) rakenduste / tarkvarade arv, võimaldab see organisatsioonil enda andmearhitektuuri (-platvormi) arendada eelkõige oma äri vajadusi ja -eesmärke silmas pidades. 2025. aastal analüüsi erinevaid võimalusi tasuta vabavaraliste rakenduste/tarkvarade kasutamiseks organisatsioonis vähendamaks seeläbi sõltuvust välistest partneritest andmete elukaare tsüklil lähtuvalt.

2025. aasta tegevus: andmete visualiseerimise ja andmelao tööriistade tasuvusanalüüsid

Planeeritav aeg: 2025. aasta II pool

Eelnevad tegevused (andmehaldus, analüüs) peavad aga olema juhitud ning Andmehalduse raamistikus soovitatud juhtimismudeliks on kombineeritud mudel, mis sisuliselt viitab sellele, et analüütiline ja andmehaldustegevus on juhitud ühes üksuses ning asutuse äri segmentide juures on andmehaldusega tegelevad töötajad, kelle vastutada on vastava äri segmenti andmed ja nende haldus. Koostöö andme- ja analüüsiüksuse ning nende äri segmentide töötajate vahel peab olema hästi kommenteeritud ning juhitud. See tagab asutuse ühise arusaama ja tulemuslikkuse andmepõhise juhtimiseni liikumisel. Seega,

2025. aastal on mõistlik ühendada ja luua EISI **andme- ja analüüsi tiim (esialgu jääks IT osakonda)**, millesse kuuluvad tänane andmetiim (3 inimest) ning seni strateegia- ja finantsosakonda kuuluv analüüsi tiim (5 inimest). Sellise osakonna vastutada ja eest vedada jääksid käesolevas dokumendis kirjeldatud teemad.

2025. aasta tegevus: EIS andmed ja analüüs ühine tiim - loomine

Planeeritav aeg: 2025. aasta I pool

Kokkuvõtvalt, 2025. aastal keskendub andmeüksus andmekvaliteedi kasvatamisele, andmehalduse korrastamisele (andmete ja töölaudade tegelik vajadus, andmete omanikud, protsesside kaardistus, juhendid jmt) ning analüütilise võimekuse kasvatamisele. Neid põhisuundi saadavad veel väiksemad, aga mitte vähemtähtsad tegevused nagu visualiseerimise rakenduste ja andmelao tööriistade tasuvusanalüüsid, tehisintellekti kasutusvõimaluste analüüs. 2025. aastal valmivad nii andmestrateegia, andmehalduskord ja -juhendid, mis panevad aluse andmekvaliteedi olulisele kasvule ning sidusamale koostööle asutuse ärisegmentidega. Lisaks tekib sel aastal teadmine milliste rakenduste ja tööriistadega minnakse edasi ning sellest tulenev tegevusplaan järgnevatel aastatesse.

2026 - ...

2026. aastal jätkuvad mitmed tegevused eelnevast aastast: RIHAKE ja avaandmetega seotud tegevused, andmepõhiste analüüside teostamine ja eksperimentaalandmete tootmine, koostöö asutuse erinevate ärisegmentide inimestega parenduste sisse toomiseks (itereeriv lähenemine andmevajadusele, töölaudadele). Taustal tegutseb andmeüksus ka erinevate tehisintellekti vahendite (masinõppe lahendused) rakendamisevõimaluste uurimisega ja 2026. aastal ka juba arendamisega.

Peamised tegevused 2026. aastal on järgmised:

Andmestrategie elluviimine ja selle jälgimine kogu aasta jooksul ning vajalikud täiendused tegevuskavasse lähtuvalt kogutud informatsioonist.

Andmehalduse raamistiku ja rollide täiendamine, toimub pidev monitooring täitmise osas ning aasta lõpuks kogume informatsiooni vajalike parenduste kohta.

RIHAKese arendus jätkub 2026. aastal: andmepõhise juhtimise alustegevus, protsesside täiustamine kogu aasta vältel

Avaandmete temaatika jätkub ka 2026. aastal. Kui 2025. aastal alustatakse initsiatiiviga, siis 2026. aastal lisatakse sobivaid andmestikke RIHAKesse ning võimalusel luuakse ühendused Eesti avaandmete portaaliga???

Visualiseerimise tööriista valik 2025. aastal tehtud analüüsi põhjal, vajadusel juurutamine.

Andmelao tööriista valik tuginedes eelneval aastal alustatud ja 2026. aastal jätkunud analüüsile. Vajadusel juurutamine/arendamine. Analüüs peab katma ka asutuse äripoolse vajadust ning tulevikuvaateid. Viimase sisendi saame 2025. aastal valminud andmestrategiast.

Töölaudade arendamine, vajaduste hindamine on jätkuv töö andme- ja analüüsiosakonnas võimaldamaks asutuse erinevatel ärisegmentidel oma tööd teha paremini ja kasutades juhtimisotsuste tegemiseks olemasolevaid andmeid.

Mõjuanalüüside koostamine jätkub samuti – lisanduvad meetmed ja toetused, mille lõppemine võimaldab hilisemate aastate majandustulemusi jälgida ning mõjuhinnanguid teostada. Täiendavad tegevused tulemuste rakendamiseks asutuse protsessides.

Andmepõhiste analüüside koostamine on samuti töö, mis jätkub – lisaks töölaudadele liigume oma analüüsidega sisukamate raportite poole ning suurendame andmete lisandväärtust läbi analüütilise tegevuse. Siin on võimalusi ka masinõppelahenduste rakendamiseks.

Andmevajaduse hindamine ja vajadusel uute andmete hankimine on samuti 2026. aastal läbiv tegevus ning sõltub suuresti 2025. aasta prioriteetsetest suundadest ning tegevuste tulemustest (koostöö asutuse ärisegmentidega)

Eksperimentaalandmete tootmine saab alguse juba eelneval aastal esimeste katsetuste näol ning jätkub 2026. aasta jooksul.

Masinõppelahenduste kasutamine andmekvaliteedi suurendamiseks, rutiinsete tegevuste asendamiseks ennekõike andmebaaside liidestamisel, andmete kontrollil.

Andmeallikate liitmise uued lahendused paralleelselt hangitud lahendustele eesmärgiga vähendada sõltuvust partneritest.

Kokkuvõtvalt, 2026. aastal keskendub andme- ja analüüsi osakond jätkuvalt andmekvaliteedi kasvatamisele (äripoolel), andmehalduse jätkuvale korrastamisele ning analüütilise võimekuse laiendamisele veelgi rohkemates äripoolse vajadustes ning koostöö süvendamises üle organisatsiooni. Oluline märksõna saab olema ka andmete taaskasutus ja nende paljususe ning sellest tekkivad uued võimalused kõigile osapooltele. Neid põhisuundi toetavad suure tõenäosusega ka üle organisatsiooni AI pilootprojektidest tekkinud teadmised ning ka avaandmetest ja/või eksperimentaalandmete loomisel/rakendamisel tekkivad taipamised. Oleme vähemalt ühe eduka masinõppe pilootprojekti suutnud rakendada igapäevasesse tegevusse. 2026. aastal saavad hoo sisse andmepõhise juhtimise alusprotsessid ja nende vajalikud sisutegevused koos äripoolsele omaks võetud rollidega, mis annavad veelgi hoogu andmekvaliteedi suuremale kasvule. Lisaks tekib sel perioodil teadmine, milliste AI põhiste rakenduste ja tööriistadega minnakse edasi ning tekib sellest tulenev tegevusplaan järgnevatel aastatesse.

2027 - ...

PALJUD 2025 - 2026 KIRJELDATUD TEGEVUSED JÄTKUVAD!

Andmestrategie elluviimine ja selle jälgimine kogu aasta jooksul ning vajalikud täiendused tegevuskavasse lähtuvalt kogutud informatsioonist.

Andmehalduse raamistiku ja rollide täiendamine, toimub pidev monitooring täitmise osas ning aasta lõpuks kogume informatsiooni vajalike parenduste kohta.

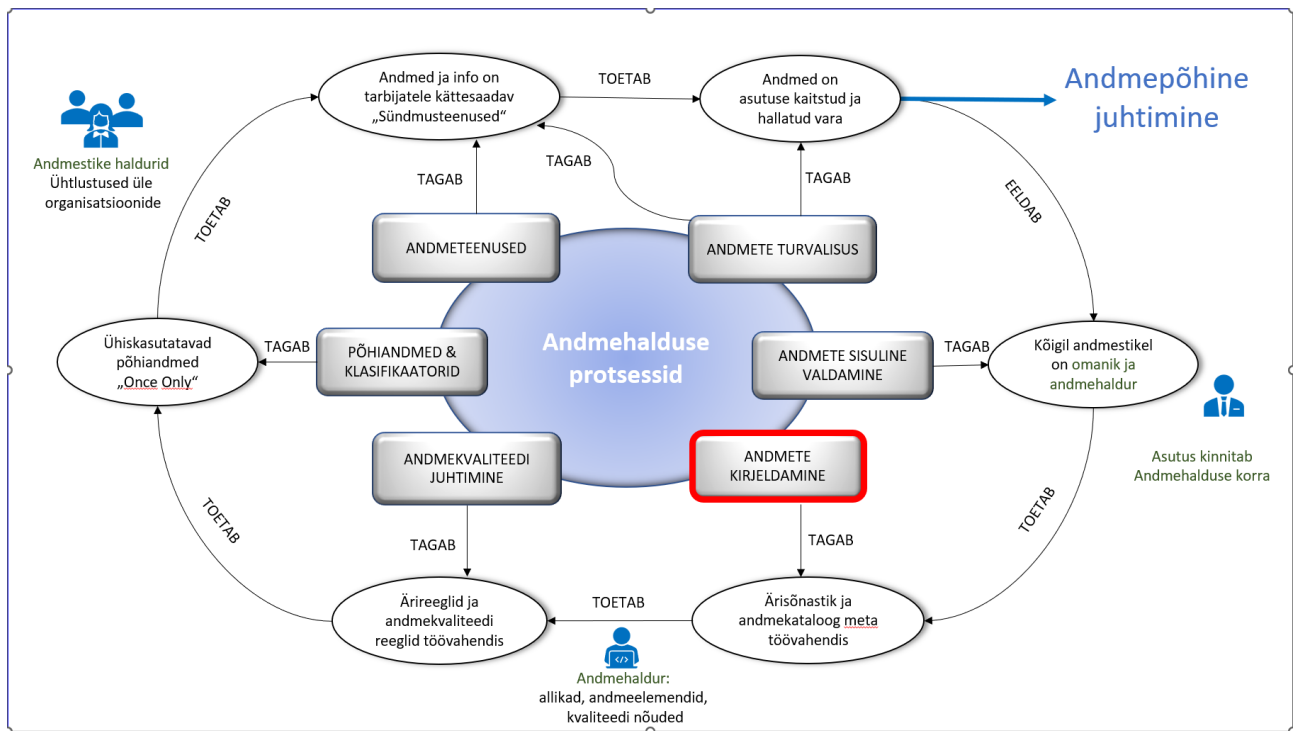
RIHAKese arendus jätkub 2027. aastal: andmepõhise juhtimise alustegevus, protsesside täiustamine kogu aasta vältel

Võimalike uute lisanduvate tarkvaraliste tööriistade kaasamine igapäevasesse tegevusse, milliste alusvajaduste analüüsid luuakse jooksvalt

Avaandmete temaatika jätkub ka 2027. aastal ja eeldus on, et saame seda lõiku juba oluliselt automatiseeritumalt juhtida läbi RIHAKese Töölaudade jätkuv arendamine ja vajaduste hindamine on jätkuv töö andme- ja analüüsiosakonnas võimaldamaks asutuses ajas aina optimeeritumat juhtimise korraldamist

Mõjuanalüüside koostamine jätkub samuti, kuna lisanduvad uued väljakutsed muutavas majanduses, mis eeldab tõenäoliselt ajas väheneva ressursi suunamist maksimeerimaks seatud eesmärkide väljundeid (sh teadmiste ja taipamise kultuuri alustalasid)

Kokkuvõttes peaksime 2027. aastal jõudma alloleval joonisel 3 kirjeldatud **andmepõhise juhtimise** loogikani, mis on üle organisatsiooni ühtlasemalt juba tajutav ja mida saame, mis omakorda tagab ajas aina suuremat efektiivsust.



Joonis 3. Väljavõte Eesti Maksu ja Tolliameti andmepõhise juhtimise esitlusest